

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 1092: Biểu (Tướng) Là Biểu Của Lý (Tánh), Lý Là Lý Của Biểu, Hợp Lại Mà Nói Thì Tánh Và Tướng Chẳng Khác Nhau

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 096)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Đoạn này không nói “Quán” mà nói “Đắc”, ấy là ước theo việc tu nhân chứng quả mà nói vậy. Cũng chính là ước theo sự tương đắc (dung hợp với nhau) giữa Tánh và Tướng mà nói. Tánh và Tướng không tương đắc, thì không gọi là chứng quả. Ý muốn hiển bày rằng, nếu có thể không dính mắc nơi Tướng, thì Tướng cũng đâu có chướng ngại gì đến Tánh, cho nên gọi là tương đắc. Tánh là Lý (bên trong), Tướng là Biểu (bên ngoài), ước theo Biểu và Lý mà nói thì chẳng phải là một (phi nhất). Thế nhưng, Biểu là biểu của Lý, Lý là lý của Biểu, hợp lại mà nói thì Tánh và Tướng chẳng khác nhau (phi dị).】

Chúng ta xem đoạn chú giải này, kinh văn không nói “Quán” mà nói “Đắc” A Nậu Đa La Tam Miệu Tam Bồ Đề, đặc biệt dùng chữ này. Phía trước đã từng báo cáo cùng chư vị, Kinh Kim Cang mỗi một chữ, mỗi một câu đều có ý nghĩa rất sâu xa, do đó chúng ta đọc tụng, nghiên cứu không thể không cẩn thận, không thể không lưu tâm. Chỉ một chữ này đã nói lên rằng người tu hành thật sự là có sở đắc, chứ chẳng phải là không có đắc; thật sự sẽ thành Phật, sẽ thành Bồ Tát, sẽ thành A La Hán, chứ chẳng phải là không có. Cùng một đạo lý như vậy, khi chúng ta chưa siêu việt Lục đạo, ở trong thế gian này, chúng ta tu nhân thiện nhất định sẽ được quả thiện, tạo nhân ác nhất định có quả báo ác. Đoạn này cũng liên kết với những điều đã nói ở đoạn trước: “năng” và “sở” thủy đều Không, thế nhưng nhân quả chẳng Không. Bởi vì nhân quả chẳng Không, cho nên mới có “Đắc”; nếu như nói là không có đắc, tu nhân mà chẳng có quả để chứng, vậy thì nhân quả cũng thành Không mất rồi. Chư vị phải biết rằng, nhân quả quyết định chẳng Không. Cho nên câu tiếp theo nói, điều này là ước theo “tu nhân chứng quả” mà nói vậy. Thế nhưng ở đoạn trước, chẳng những là quả

địa Như Lai, mà ngay cả Tiểu thừa Tu Đà Hoàn cũng bất khả đắc; ý nghĩa của “bất khả đắc” đó chúng ta cần phải hiểu rõ, tức là người chứng quả tự trong tâm họ xem như không có chuyện gì xảy ra, hoàn toàn không chấp trước mà thôi, chứ không phải họ thật sự không chứng quả; họ thực sự có chứng. Tu Đà Hoàn chính là Tu Đà Hoàn, A Na Hàm chính là A Na Hàm, họ thật sự chứng được quả vị đó, chỉ là tự thân họ không trước tướng. Đây là chỗ mà bộ kinh này nói rất cặn kẽ, chi tiết.

Nói tu nhân chứng quả, cũng chính là ước theo “Tánh Tướng tương đắc” mà nói. Tánh và Tướng nếu như không tương đắc — không tương đắc cùng với “không tương ưng” mà chúng ta thường nói là cùng một ý nghĩa, Tánh không phải là Tướng, Tướng không phải là Tánh, Tánh Tướng không tương ưng — như vậy thì không gọi là chứng. Cảnh giới của chúng ta ngày nay, chính là Tánh Tướng không tương ưng. Vì sao chúng ta lại Tánh Tướng không tương ưng? Là vì đối với cái lý bên trong đó chưa thấu rõ, đối với chân tướng của mọi hình tướng cũng chưa làm sáng tỏ, cho nên trên quan niệm, trên tư tưởng, trên mọi cách nhìn nhận của chúng ta, Tánh và Tướng không phải là một, mà chúng là hai. Như vậy thì không thể chứng quả, có tu thể nào cũng không thể chứng quả. Thật sự mà nói, chỗ mấu chốt trong sự tu hành, chính là phải đem những quan niệm sai lầm này của chúng ta tu sửa, điều chỉnh lại cho đúng. Trước kia chưa tiếp xúc với Phật Pháp, chưa từng nghe Phật giảng qua, thành thật mà nói thì đối với những vấn đề này, đích thực chỉ có một số rất ít những người thông minh trên thế gian mới phát hiện ra, mới cảm nhận được sự tồn tại của vấn đề này. Còn tuyệt đại đa số người đời thì tâm ý thô thiển, suốt ngày bận rộn với cuộc sống mưu sinh, chưa từng nghĩ đến việc còn có một vấn đề như vậy tồn tại. Sau khi đọc kinh Phật rồi, mới biết được chẳng những có vấn đề này tồn tại, mà đây còn là một vấn đề rất lớn, rất nghiêm trọng, một vấn đề bắt buộc phải giải quyết. Chúng ta dùng lời lẽ nông cạn, dễ hiểu để nói, thì chân tướng của vũ trụ nhân sinh, đây chính là vấn đề lớn. Chân tướng chính là “Tánh có Tướng không”; tiêu chuẩn của “có” và “không”, theo như trong Phật Pháp nói: Phật pháp nói “có”, thì đó phải là vĩnh hằng bất biến, đây là ý nghĩa chữ “có” trong Phật pháp; còn Phật pháp nói “không”, nói “vô”, nói “huyễn”, ý nghĩa của nó là nói sự vật đó sẽ biến đổi, nó không phải là vĩnh hằng. Đặc biệt là chúng ta đã nói qua bao nhiêu lần trong bộ kinh này rồi, tất cả mọi hiện tượng thấy đều là sát-na sinh diệt. Đã là sát-na sinh diệt, thì đương nhiên nó không phải là vĩnh hằng; cho nên

Phật nói nó là “vô”, nói nó là “huyễn”, nói nó là “giả”, ý nghĩa chính là ở chỗ này.

“Ý hiển”, ý này hiển thị bày tỏ ra rằng. “Nếu có thể không dính mắc nơi Tướng”, huyễn tướng bất luận nó biến hóa ra sao, chỉ cần bạn không chấp trước nó, bạn không đi phân biệt nó, không chấp trước nó, thì Tướng không chướng ngại Tánh, vốn dĩ là không chướng ngại đến Tánh. Bạn chấp trước vì cho rằng nó làm chướng ngại Tánh, đây là một nhận thức sai lầm của chúng ta, một lối suy nghĩ mê hoặc điên đảo, không phải sự thật; trên thực tế thì quyết định không chướng ngại lẫn nhau; không chướng ngại thì chính là tương đắc, chính là tương ưng. Nói trên thực tế, cho dù chúng ta có chấp trước đi nữa, nếu xét từ trên chân tướng sự thật mà nói, thì nó vẫn cứ là tương ưng, vẫn cứ là tương đắc, chẳng qua là cái “tương đắc” đó chúng ta chưa nhìn thấy mà thôi. Nếu nói rằng chúng ta do vọng tưởng, phân biệt, chấp trước mà chẳng nhìn thấy chân tướng sự thật, vậy thì chư Phật Bồ Tát có gia trì chúng ta hay không, có bảo hộ chúng ta hay không? Điều này chúng ta xem trong kinh Đại thừa thấy rất nhiều rồi, chư Phật Bồ Tát đều gia trì, bảo hộ. Thậm chí căn bản là bạn không tin Phật Pháp, hủy báng Phật Pháp, toàn làm những chuyện tiêu diệt Phật Pháp, nhưng Phật Bồ Tát vẫn cứ gia trì bạn, vẫn cứ bảo hộ bạn, từ trước đến nay chưa từng thay đổi, đây mới gọi là Đại Từ Đại Bi! Vậy thì chúng ta muốn hỏi: Phật Bồ Tát vì sao lại phải gia trì những người này? Đạo lý ấy chính là “Tánh Tướng tương đắc”, chính là cái đạo lý này vậy. Chúng ta chưa nhìn thấy, chưa nghĩ tới, nhưng thực tại vốn dĩ nó đã là tương đắc, vốn dĩ đã là vô ngại rồi. Chúng ta học Phật tu hành là tu cái gì? Chính là phải đem những điều Phật đã giảng nói, chúng ta đi chứng thực lại nó, chỉ như vậy mà thôi.

Hai câu dưới đây thật sự mà nói là đã nói rõ ra chân tướng sự thật rồi. Tánh là Lý (bên trong), là Thể; Tướng là ngoại biểu (bên ngoài), là Tác dụng. Nếu xét từ Biểu và Lý mà nói, thì Biểu và Lý không giống nhau, Lý (Bản thể) và Sự (Sự tướng) không giống nhau; phạm phu chúng ta liền chấp mắc vào cái Tướng này, thế là vĩnh viễn chẳng thể nhìn thấy chân tướng sự thật, chẳng biết được Biểu là biểu của Lý, Lý là lý của Biểu. Biểu và Lý là một chứ không phải hai, đây chính là “bất dị” (chẳng khác); xét từ hình thức bên ngoài của Biểu và Lý mà nói, thì biểu và lý không phải là một; tức là phi nhất phi dị (chẳng phải một, cũng chẳng phải khác). Chỗ này nói lên một nguyên tắc, nói lên một cương lĩnh mà chư vị bắt buộc phải biết rõ. Lớn thì nói đến Pháp giới, nói đến Tam thiên đại thiên thế giới, nhỏ thì nói đến vi trần; đây là xét từ trên Tướng mà nói, bất luận là lớn hay

nhỏ, bất luận là đơn giản hay phức tạp — ngày nay chúng ta nói một hạt vi trần là đơn giản, một thế giới là phức tạp — thấy đều không tách rời khỏi nguyên tắc này. Nguyên tắc này chính là “bất nhất bất dị”, bao hàm trọn vẹn tất cả các pháp thế gian và xuất thế gian, chúng ta cần phải thấu hiểu nguyên lý này. Thấu hiểu nguyên lý này thì có tác dụng gì? Đoạn dưới liền nói:

【Nếu như thể hội được, tự nhiên có thể không chấp thủ nơi Tướng, cũng không chấp thủ nơi Phi Tướng.】

Chúng ta nói hai câu này trước; khi bạn chân thật minh bạch, thấu suốt rồi, thì hai bên bạn đều không chấp trước, hai bên bạn đều không chấp thủ. Tướng là bên ngoài, chúng ta nói Pháp Tướng, là pháp tướng y báo chánh báo trang nghiêm của Mười pháp giới, bạn đối với tất cả mọi Tướng đều không còn chấp trước nữa. Như phần trước chúng ta đã học: Ngã tướng, Nhân tướng, Chúng sinh tướng, Thọ giả tướng; bốn loại lớn này đã thâm nhiếp bao hàm toàn bộ tất cả mọi hiện tượng, bạn sẽ không còn chấp trước. “Cũng không chấp thủ phi pháp tướng”, phi pháp tướng là Không, bạn cũng sẽ không chấp Không. Cả hai bên Không và Hữu thấy đều không chấp trước, điều tốt đẹp và lợi ích này quá đồi to lớn; phía trước đã từng nói, chẳng những Lục đạo đã siêu việt, mà Mười pháp giới cũng chẳng còn nữa, vậy bạn sẽ đi về đâu? Bạn an trụ trong Nhất Chân Pháp Giới, tầng thứ này liền nâng cao; bạn cùng chư Phật Bồ Tát — Bồ Tát ở đây chúng ta thường gọi là Pháp Thân Đại Sĩ — bạn cùng với các Ngài là đồng một cảnh giới.